

Papp István (Kisvárdá, 1901. szept. 12. – Debrecen, 1972. április 11.): gimn.-i tanár, tszv. egyetemi tanár, a nyelvtudományok doktora.

Kisvárdán született nagyon szegény, tízgyermekes családban. Szülővárosában járt iskolába. A gimn.-ban a szorgalmas diák a tanulás költségeit részben ösztöndíjból, részben a gyengébb tanulók korrepetálásáért kapott pénzből fedezte, ahogy később gyermek- és ifjúkorára visszaemlékezett (Emlékezzünk régiokról). Már középiskolás korában tudatosan készült a tudományos pályára, önszorgalomból nyelveket tanult, elmélyült irodalmi munkák tanulmányozásában. 1920-ban érettségizett szülővárosában. Bölcsészeti tanulmányait a debreceni Tisza István Tudományegyetemen folytatta magyar-német szakon. Itt fordult érdeklődése egyre inkább a nyelvészet felé.

Tanári pályáját 1926-ban kezdte egykori iskolájában, a kisvárdai gimn.-ban óraadó, majd helyettes tanárként. Kisvárdáról Sopronba, Sopronból Hatvanba helyezték, ahol 1930-ban rendes tanárrá nevezték ki.

1934-ben avatták bölcsészdoktorrá „sub auspiciis gubernatoris” magyar nyelvészet fő tárgyból, valamint finnugor nyelvészet és esztétika melléktárgyakból. **1937-ben a debreceni Fazekas Mihály Gimnáziumba került.** 1937-ben lett Csűry Bálint professzor biztatására magántanár a debreceni egyetemen „Nyelvléktan, különös tekintettel a magyar nyelv történetére és földrajzára” c. tárgykörből. Csűry Bálintra így emlékezik: „Az akkori magyar nyelvészek sorában az ő tudományát, emberségét és magyarságát becsültem legtöbbszörre” (Emlékezzünk régiokról). 1945/46-ban az Egyesített Fiúgimn.-ban tanított, 1946-ban lett a debreceni Áll. Középisk.-i Tanárképzőintézet Gyakorló Gimn.-ának tanára és a Tanárvizsgáló Bizottság tagja. 1948-ban került az Egri Pedagógiai Főiskolára, 1949-ben nevezték ki főiskolai tanárnak. 1952-ben nyert professzori kinevezést a debreceni egyetem magyar nyelvtudományi tanszékére. 1971-ben tanszékvezető professzorként ünnepelték 70. születésnapját, és vonult nyugdíjba.

Igazi tudós tanár volt. Számos értékes nyelvészeti és irodalmi dolgozata jelent meg középiskolai tanársága idején, de ez alatt a 22 év alatt elsősorban a tanítással és neveléssel kellett foglalkoznia, nem a tudománnyal.

„A német nyelv oktatásának kérdéséhez” (uo. VIII, 1934), „Az iskola és az élet” (Hatvan és Járása 1935, II, 24), „Hozzászólás az új tantervhez és utasításokhoz” (A debreceni Fazekas M. Gimn. Évkönyve 1939/40), „A magyarság iskolája” (Új magyar nevelés 1942), „Iskola és magyarság” (Tiszántúl 1941, II. 15). 1945 és 48 között tevékeny részese az iskolák demokratikus átalakításának. A pedagógus szabad szakszervezet akadémiáján, az általános iskolai tanítók nyári szakosító továbbképző tanfolyamán, a szabadművelődési társaságban, a parasztegyetemen és a paraszt dolgozók tanítóképzőjében a magyar nyelvről tartott előadásokat.

Kutatásainak legfőbb területei: a magyar nyelvtudomány – annak leíró és történeti ága egyaránt a hangtanton az alaktanon és a jelentésanon keresztül a mondattanig; az általános nyelvészet fő kérdései; a finnugor nyelvészet, különös tekintettel a finn nyelv szerkezetére és történetére.

Jakab László – Kornyané Szoboszlai Ágnes